

פְּרֻשֶׁת : בְּרֵאשִׁית

הפְּטָרָה : מִקֶּרֶן הַדָּשׁ (שמואל א', כ')

שבת מברכין וערב ראש

18:07	17:56	17:49	הדלקת נרות שבת :
19:13	11:19	18:46	צאת השבת :
19:22		18:11:00	שקיעת החמה :

שמון"ת פסוקיה: 146

שקל המשלים פְּרֻשֶׁתוֹ עִם הַצְּבוּר מֵאֲרִיכִין לוֹ יָמָיו וְשִׁנְתוּיָו. (פְּרֻכּוֹת ח)

קוֹצֵץ קֶטֶן הַבְּמוֹת וְרֵב הָאֵיכוֹת לְחֶזֶק לְצוּחֵיהֶם שֶׁל אֲחֵינוּ צְנִי וְשָׂרָאֵל קְדוּשִׁים לְאֲצִיחֵם שְׂצֻמִּים

מאוצרות הפְּטָרָה – מהרה חושה אל תעמוד **18:49**
יְהוֹלָמִים נוֹצְצִים מִהֶפְטָרַת הַשְּׁבוּעַ בְּמִיחָד בְּשִׁבְלֵי

לְקַחֵי הַפְּרֻשָׁה לְשַׁבֵּת – עֲצוֹת וְהַנְּהָגוֹת מִחֹז"ל הַקְּדוּשִׁים
לעשות להם בחינת לב טהור

פְּלִפְלִין מִפְּלִפְלִין – (סְדֵרָה 43)
בְּגֵד אֶסוּר שִׁיחָה בְּ"חֲתוּת הַשָּׁרָץ"

חֲבָרִים מְקַשִּׁיבִים לְקוֹלָהּ (יז) **18:49**
וְהִיא שֹׁמְעָה גְדוּלָה

"יֵהָב לֵיהּ יְדִיחָה, וְאִוְקָמִיחָה" לֵב בּוֹעֵר וְכֹסֶפִים לְהַשִּׁיב יִתְבָּרַךְ מֵהַמְדוּר מִקְאֲמַרְנָא וְצ"ל
אֵשׁ לְהַבִּיתָ שְׁלֵהֶבֶת לוֹ מִקְבִּץ חֲדוּשִׁים – סוּד אֲנִי מֵרַעִשׁ אֶת־הַשְּׂמִים וְאֶת־הָאָרֶץ

מֵה־אֶתְבַּתֵּי תוֹרַתְךָ
לְגַמֵּר הַיְשׁוּעָה בְּשִׁלְמוֹת

הַכְּנוֹת נְצֻרְכוֹת לְשַׁבֵּת קוֹדֶשׁ. (סְדֵרָה 82)
עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת, וְהַנְּחִמָּה.

מַעֲלַת תַּפְּלַת וְתִיקוּן (סְדֵרָה 68)
תַּפְּלַת וְתִיקוּן מַעֲלִיא

מַעֲלַת לְמוֹד הַזוּהַר (סְדֵרָה 73)
כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְאוֹר הָעֲלִיּוֹן

דֶּרֶךְ אֶרֶץ קְדֻמָּה לְתוֹרָה (טז) **18:49**
מִדּוֹת וְהַנְּהָגוֹת טוֹבוֹת מִחֹז"ל הַקְּדוּשִׁים – מִיְהוּ הַצְּדִיק הַנְּסֻתָר?

פְּלֵאֵי הַבוּרָא מִבְּשׂוּרֵי אַחְזָה אֱלוֹהֵי (סְדֵרָה 47)
רַחֲמָנָא לְבָא בְּעֵי – לְהַיְשִׁיר הַלֵּב

תּוֹפִינִים לְשַׁבֵּת קוֹדֶשׁ
לְחַזְרֵי הַעֲיִינִים לְמַקּוּמָם

הַכְּנוֹת נְצֻרְכוֹת לְשַׁבֵּת קוֹדֶשׁ (סְדֵרָה 82) – עַל כֵּן בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת, וְהַנְּחִמָּה.

אֲמִי וְנִעֵי קוֹלָאִים יְקִימֵם ראשית קבלו התנצלות על שלא יצאו העלונים להגים מפאת הלחץ, נראה אותם וחידידושיהם בס"ד בשנה הבאה. שבת בראשית יש בכוחה להמשיך את אור קדושתה לכל השנה מהספרים הקדושים, בהבנה בחידושים ובסייעתא דשמיא, בכל שנה אי אפשר להספיק לדבר על כל הפרשה בגלל ריבוי עניניה אך הרבה רמזים בה כגון הרצח הראשון ועונשו. ובהפטרותה המקורית בספר וְשִׁעֲרֵהוּ מ"ב כ"ד "מִי־נָתַן לְמִשְׁפַּחַת יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבָנָיו הַלְלוּ יְהוָה וְזוֹ תִמְאֲנוּ לוֹ וְלֹא־ אָבוּ בְּדַרְכֵייו הַלְלוּ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ" וְכִשְׁלוּ בָם רַבִּים וְנִפְּלוּ וְנִשְׁפָּרוּ וְנִזְקְשׁוּ וְנִלְקְדוּ: ועוד עין שם... הרי כולנו חורגו לשגרה ברוך ה' רק כל אחד צריך לשאול את עצמו עם איזה מטען שלקח מתקופת החגים, כמה אמונה כמה חיווק ובאיזה עוצמות של חיסון רוחני שנתן לנו רוגע ושלוה אמיתית למי שנמצא עדיין בחיובוק של בורא עולם, רק לפני 26 ימים היינו בעיצומו של ראש השנה שבה נכתב גזר הרין של כל באי עולם, ורק לפני 18 ימים נחתם החותם הפנימי ביום הכיפורים ורק לפני שבוע נחתם בהושענא רבה החותם החיצון ונמסרו הפתקין לביצוע הגזרה הנוראה, למרות שהתפללנו בכביה "בראש השנה יפתבון וביום צום כפור יתמוון כפה יעברון וכפה יקראון מי יזקה ומי ימות. מי יקצו ומי לא יקצו מי במים. ומי יאש מי בתרוב. ומי יבחה מי בקרב. ומי יצמא מי ברעש ומי יבגנא מי בתניקה ומי יבסקילה מי יגנח ומי יגוע מי ישקט ומי ישרף מי ישלו. ומי יתסר מי יעני. ומי יעשר מי ישפל. ומי ירום ויתשוקה ויתפלה ויצדקה מעבירין את רע הגזרה". והנה "את בום הקמו את קבעת בום המרעלה שתית מצית" איתא באיכה פרק ד' על בריחתו של צדקיהו דרך מנהרה המובילה ליריחו, עיין שם על רשעותה המיוחדת של מלכות אדום, שבשבת האחרונה שבת שמחת תורה מעמנו בלשון המעפה מהתאורים הגיל ובתוספת רוע שאין כדונמתו, שליבו של כל יהודי שותת דם על מה שקרה שם, והשאלה הנשאלת, איך יתכן שלאחר כל התפילות של קרע רוע גזר דינינו, נגזר עלינו אסון שכזה, שהגזרה הנוראה נשארה על עומדה, נראה כמה הסברים לך, ואולי אפשר לומר שלא התפללנו כדבעי נפק"מ להתחוק באהבת ישראל, לבצר חומות הדת, לשמור על קדושת בית הכנסת ועל קדושת מחנינו, להרבות תשובות שלא נצטרך חלילה שיעמיד להן מלך שגורותיו קשות בהמן, ורק אז ישראל עושי תשובה ומחזירן למוטב, וכדי לעשות זאת אביא כאן סדרה של הפקת לקחים ושאיתת כח דקדושה מההקפות של שמחת תורה ומהבקשות בין הקפה להקפה. עוד נראה מקצת רמזים בפרשה, חיווק בשמירת קדושת בית הכנסת, מיהו צדיק ניסתר? כיצד נכנס הארס? כיצד מטהרים ליבם של ישראל? ועוד... תבת בראשית מרמזת, נימטריא א"שר לשלמה עם בחינת שבע בחינת שבת, שעל ידי בחינת שבת היא עיקר התגלות האור העליון ושלמות הקדושה, ובשבת נאמר (תהלים לו ד) והתענג על ה', היינו קדמות המחשבה כמבואר, ויתן לך משאלות לבך, היינו שאו דווקא על ידי המשכת קדושת שבת נתמלא שאילות ובקשות של בחינת לב טהור ברא וגו' (תהלים נא יב) לעבדו באמת, כן יהי רצון אמן: ויברא אלהים וגו' בצלם אלהים ברא א"תו זכר ונקבה ברא א"תם וגו' (א כז). וי"ל, בתחילה אמר ברא א"תו לשון יחיד, ואח"כ ברא א"תם לשון רבים. הנה ידוע מאמר חז"ל (ע"ז ח"ג רנז), ע"ז שיא ענף א' שעיקר בריאת העולם היתה בגין דיתקרי רחום וכי

ויתקרי בכל הי"ג מדות הרחמים, כמה שירחם על העולם בכל המדות. אמנם השתלשלות הי"ג מדות הרחמים לעולם הזה אינו כי אם על ידי אתערותא דלתתא של ישראל עם קדושו, כמאמר חז"ל (ע"ז שבת קלג), סוטה יד, תחומא וישלח י' ויקרי כה ג, ע' מכילתא שירה פ' ג) הדבק במדותיו מה הוא רחום אף אתה רחום, ועי"ז ג, על המרתם על הבריות מרחמין עליו מן השמים (שבת קנא), ר"ל שעל ידי שמרחה האדם למטה על הבריות נתעורר מדת רחום למעלה, וכן בכל המדות שפועל אדם למטה מעורר למעלה כמו כן (כי יעקב חבל נחלתו (דברים לב ט) וד"ל). אמנם יש ב' מדריגות בענין הדביקות במדותיו ית', מדריגה הראשונה העליונה המעולה, למי שהגנו ה' להיות עובר מאהבה בתענוגים, ומאם בהכלי עולם הזה, ומקדש את עצמו בכל אבריו, ושומר את פיו מלאכול שום מאכל שיש בו שום ספק אסור, ומלדבר שום דבור אשר לא לה' הוא, כגון דברים בטלים ומכל שכן שום ליצנות או לשון הרע ורכילות חלילה, וכל דבריו כי אם בתורת ה' ויראתו, או מדברים הנוגעים לגוף ההכרחים לחיי גופו, ומדבר ביראה ופחד מה', ומקדש את עיניו מלהסתכל במקום אשר לא לה' הוא, ומקדש את לבו מלהרהר ולהתאווה שום דבר מהכלי עולם הזה ומכל שכן לכבוד או שום תאוה אחרת אשר לא לה' הוא. וזה דבוק תמיד בה' אלהים חיים מקור החיים של כל הנמצאים והעולות מראשית כל דרגין עד סוף כל דרגין. וכשנודמן לו איזה רחמנות לרחם על איזה נברא אינו צריך לשום ישוב הדעת אם לרחם או לאו, כי ממילא מגיע לו רחמנות על כל נברא מצד שדבוק במקור חיותו של אותו נברא באלהים חיים כנ"ל על ידי עבודתו התמה ושלמה, יהי רצון שנוכח לזה, אשרי לו ואשרי חלקו. ויש עוד מדריגה שניה פחותה ממנה, מי שעדיין אינו נקי מכל וכל, ויצר הרע עדיין עומד נגדו לבלטו מעבודתו ית', רק שמתגבר עליו בעבודתו לה' בכל עניניו בדבורו ומחשבותיו ובכל מעשיו לבלתי ציית אותו, כי אם לעבוד את ה'. וכן כשנודמן לו שום ענין לרחם על איזה נברא, צריך ישוב הדעת אם לרחם על ידי מאמר חז"ל (שבת קנא): כל המרחם על הבריות כו', או לאו מחמת היצר הרע העומד נגדו. ושני המדרגות האלו שניהם כאחד טובים ודביקים במדותיו ית', וממשיכים שפע רב וברכה על ידי י"ג מדות הרחמים לעולם הזה, אבל הילוק גדול יש בין המשכת השפע על ידי המדריגה הא' המעולה הנקרא בחינת זכר (ר"ל משפיע בעצם כמקור), ובין המשכת השפע על ידי י"ג מכילין דרחמי על ידי מדרגה הב' הקטנה הנקרא בחי' נקבה (ר"ל בחינת מקבל שפע ממקור ומשפיע). ועל אלו שתי מדריגות מרמז הכתוב באמרו (בראשית א כז) נעשה אדם בצלמנו כדמיונו, ר"ל בחינת טו"ב בחינת רחום והניין כמוני, כי בחינת הטו"ב ורחמנות נקרא בחינת דמות והותם, ובלשון הוהר גושפנקא דמלאכ (ע"ז ח"ג רלג). ורצה הבורא ית"ש לברוא את האדם שיהיה בו דמות והותם הנקרא טו"ב רחום וח"נון, בכדי שימשיך הי"ג מדות למטה כנ"ל על ידי מדריגה הא' נאמר ברא א"תו לשון יחיד. אבל אח"כ כשברא העולם (והיה שבירת הכלים, ונתערב טוב ברע, ויצר הרע נתגבר) ונתקטנה המדריגה כמדריגה הב', נאמר ברא א"תם לשון רבים, שני בחינות הגל', בחינת זכר ורחינת

הברי תורה לסעודה ראשונה ליל שבת בגזר יצחק אבינו להנצל מהכלי משיח ויאמר בקול רם ובשמחה דא היא סעודתהא דתקל תפוחין קדישין

ויל על פסוק (תהלים פא, י) לא יחיה בך אל זר, ואיזה אל זר בקרב של אדם? זה יצר הרע והנה אם תכתוב אותיות לב למפרע, המורה על בלבול, ותניח בתוכה זר למפרע יהיה מזה צרוף ברזל, ולכן העונות קרי להו חומות ברזל, שהיצר הרע יושב בתוך הלב ומחמיאו, ואם היה תפלה ראיה בכונה שהיא במקום התקרבות, היו התפלות מפילים את חומת ברזל הנעשית מן העונות, כי התקרבות מכפרים ותפלה במקום קרבות, אך בתרבו בית המקדש שנפסקו התקרבות, וגם התפלות שהיו במקומן אינם שלמים בלב, לכה נשארה חומת ברזל, הם העונות הנעשים מן השראת יצר הרע שהוא זר בתוך לב האדם, מפסקת בין ישראל וכו'. ומעתה התנגדה כוחו היצר הרע וכלי תכסיסו באיזה דרך וערמומיות הוא בוחר להכשיל בני אדם גם רבנים חשובים עם פראק עם כפתורים או בלי וגם יש להם תשובה נצחת כדי לא להודות באמת, אבל מה שהם לא מבינים, זה שהם כבר גידו של היצר ונשארו לו... רק לקטרי ב"מ. רק מילה פה מילה שם באמצע העמידה החזרה הקדיש

מעלת תפלת ותיקין סדרה (68) – תפלת ותיקין – תפילת ותיקין מעליא

הנה בשעה שהאדם הולך לבה"כ יקבל על עצמו שלא ישיח בזית הכנסת שיח חולין ח"ו כי השח שיח חולין בזית הכנסת הוא עון פליגי רחמנא ללן וז"ל הוזהר הקדוש פרשת תרומה דף קל"א בזה מאן למשחתי? בני כניסחא במילין דחול ווי לי' דלחוי פדורא ווי לי' דגרע מהימנותא ווי לי' דלית ליה חולקא באלהא דישראל דלחוי דהא לית אלהא ולא אשתחא תמן ולית לי' חולקא ביה ולא לחיל מני' ואנהיג הלנא בתקוהא עלאה דלעילא עכ"ל וקודם התפלה יטול ידיו כמבואר בש"ע סי' כ"ב סעי' ד' והוא: וזכור לפני המלך מלכו של עולם אל החזר הפנימית אל פתח בית הכנסת ימליך בזכות תחילה כמבואר בזה"ק פ' בראשית ד' י"א ע"ב וז"ל קם מערסי' בעי לזכרא למרי' ולמייעל לביתי' ולחסגד קמי' היכלי' דחילו סגי' ובחר כן יכלו לזוהי ויסב עיטא מאינון אבהו קדישין דכתיב ואני ברוב חסדיך וגו' הכי אוקמוה לא לבעי לי' לזני' לאעלא די כניסחא אלא אי אמליך בקדמיתא בזכרהס יתקב יעקב בגין דלטון תקינו לזוהא לקמי קבי' הה"ד ואני ברוב חסדיך אבא ביתך כו'. ובפ' ויקרא ד' ח' ע"ב כן הוא הגרסא אבא ביתך לא אברהם אשתחיה אל היכל קדישך לא יתקב ביראתך לא יעקב ובעי לאכללא לון כרישא ובחר כן יטול לזני כניסחא וילני לזוהי' כדון כתיב ויאמר לי עבדי אהי ישראל אשר בך אתפאר עכ"ל הזה"ק וכבר נדפס דפוסת מרובה באריכות קלת בספרים גם בסדורים. ואליג לפניך הנוסח' בקור נמרץ כדכי שיוכל כל אדם לקיים אזהרות הזה"ק להמליך בזכות תחלה קודם בואו לבה"כ זה הוא בעומדו פתח בה"כ יאמר בזה הלשון ואני ברוב חסדיך אבא ביתך בזכות אברהם אשתחיה אל היכל קדישך בזכות יתקב ביראתך בזכות יעקב רבש"ע בזכות שלשת אבות אלו אבא לבה"כ להתפלל לפניך ובזכותם תעלה הפלחי לכתר על ראשך ע"כ. ובדלחי נוסח זה הקצרה יוכל כל אדם לאומרה על פה ואח"כ כפיכא כנגד היכל יאמר אשתחיה אל היכל קדישך ביראתך וישתחוה השתחו' גדולה ויכוין שמשתחוה להבורא ית' ומיראחו אותו כנ"ל בפ' שמעני במאמר הזה"ק ועי"ש. ואח"כ עומד במקום קביעה תפלו ויתחילו להתפלל וקודם התחלת התפלה יזהר האדם מאוד לקבל על עצמו מע"ע של ואהבת לרעך כמוך. וכניסח אהבה עצומה כלבו לאהוב כל אחד מישראל בגופו וכנפשו כדי שתעלה תפלתו כלולה מכולם הארצו"ל: ואם קודם סדר תקון חלות לא סדר בזכות השחר מהנותן לשכוי בינה עד הגומל חסדים טוב כסדרם בבה"כ עם שאר התפלה כדי שיענו אחרים אמן אחר בזכותו, כי מה מאד גדלה מעלת הזכרה כשעונן אחרים אמן וז"ל פ' עקב ד' רע"א ע"א כד סלקין אנון ברכון מתחא לית פתחא ופתחא לעילא ולית ממנא לעילא ללא פתח כל אנון פתחין ומכריז ואמרי בכל אנון קדישין דא איבו דורנא דמלכא דקר פלוני דא הוא דורנא בקיומא דקדא יאות ומאן איבו ברכה דלתיבו עליה אמן דכל ברכה דלתיבו עליה אמן דא איבו בקיומא דקדא יאות כו'. אמן הא רזא דקשרין דכל יחולא וקדושא ברזא

ותקדשה ללא בוששה ועל זה פוק חזי בהמרת עון המדברים בשעת התפלה בית הכנסת, מה שכתב השו"ע (סימן קכד סעיף ז) לא ישיח שיחת חלון בשעה ששליח הצבור הוזר התפלה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגו' הוסיף המושב"ב (ס"ק ב) בשם האליה רבה מדברי הבל בו, שאוי לאנשים שמשיחים בשעת התפלה, כי ראינו כמה בתי כנסיות שנהרבו בשביל עוון זה, ונסים, שיש למנות אנשים ידועים להשגיח על זה. ואני אומר שצריך כל אחד למחות ולא לשתק כי מויק הוא לכלם ושתיקתך מתנגמת על ידי אותם קשקשים לזה שאמה כביכול מסכים לחטא הנורא והאיום הזה, שילכו לעזרת נשים וידברו כמה שהם רוצים כי עשרה קבין שיחה ירדו לעולם, תשעה נמלו נשים וכו'... ולענין הנחמה בקצת ירחו עיר התמרים... פוק חזי בתרגום יהונתן ע"ז ופיר"שי מלמד שהראהו גוג וכל המונו, שעתידים ליפול בבקעת יריחו. יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישותך מלכנו. דעו שתמיד בוח דקדשה מנצח. המשך בשבוע הבא א"י"ה

דמאריה ומעטר להיא ברכחא בעטרין עלאין דקרא יאות וקב"ה אחרעי בזה באינון דמזכרין ליה ותאובתיה בזכחא דלחחא כו' ועל רזא דא כתיב כי מכדי אכד כו' עכ"ל. וע"כ מן הנכון שיהיה האדם להשמיע בזכותו כל מה דאפשר בפני אחרים כדי שיענו אמן אחר הזכרה: ואחר ברכת השחר יאמר פרשת העקיה וגדול מעלת אמירתה הובא בתיוקנים וכבר נדפס המאמר בסדורים ויאמר התפלה שקודם אמירתה ושל אחריה כפי סדרם בסדורים. וגם בצבת וי"ט יאמר פ' העקיה אך אין לומר התחנה כ"כ בס' שחי ידות. אח"כ יאמר הנוסח לעולם יהא אדם כו' עד פרשת התמיד וכל הנוסח הובא בטור א"ח סי' מ"ו: ובק"ש ראשונה דקרבות יזהר האדם שיקרא פסוק שמע ובשכמל"ו כוונה עצומה ממש כמו בק"ש דיוצר גם פסוק ואהבת עד ובשעריך כפי שיצא לפנינו בעז"ה בשערים הבאים, וק"ש זו חיוב גדול על האדם לקרותה אף שמתפלל כותיקון וקורא ק"ש בזמנה קודם הגן החמה אעפ"כ מחויב לקרות ק"ש זו דקרבות כ"כ האר"י ז"ל כי ד' ק"ש חיוב על כל אדם לקרות בכל יום ראשונה ק"ש זו והיא נקראת ק"ש דקרבות ולכן אף שסדר אדם ברכת השחר עד פ' התמיד קודם אור הבוקר עכ"ל אחר הגחמת טלית והפליין קודם שיחיל פרשת התמיד ראווי שיקרא ק"ש זו מן שמע עד ובשעריך כי היא נקראת ק"ש דקרבות וק"ש שניה נקראת ק"ש דיוצר וק"ש שלישית היא ק"ש של תפלת ערבית ונקראת ק"ש דערבית וק"ש רביעית היא ק"ש שעל המטה. וכל הג' ק"ש האחרונות מחויב לקרות כל הג' פרשיות זולת ק"ש דקרבות א"ל לקרות רק פ' הראשונה כנ"ל. אך אם ישמר האדם שיעבור ח"ו זמן ק"ש דיוצר דהיינו בימים הארוכים ופברט בצבת קודם וי"ט מי שאינו מתפלל כותיקון בוודאי עובר זמן ק"ש אז יזהר האדם לקרות בק"ש דקרבות כל הג' פרשיות ויכוין ללאת בזה הקריאה מ"ע דק"ש של שחרית. וראוי ללמד להתנהג בזה אף בכל ימות השנה לקרות בק"ש דקרבות כל הג' פרשיות מספק שמא ח"ו לא יקרא ק"ש דיוצר בזמנה ויהיה מעוות לא יוכל לתקן ובוודאי ראווי וישר שיחמאז האדם בכל יכולתו לקרות ק"ש דיוצר תמיד בזמנה כי בוודאי זה דוחק גדול ללאת בק"ש דקרבות ידי חובת ק"ש ופברט בלא ברכותיה שלפניה ושלאחריה אך אין דנין אפשר משאי אפשר. וגדול שכר ק"ש עם דמדומי חמה מבואר בז"ח ד' פ"ז ע"א ועי"ש; אח"כ יאמר השבחים של אהה הוא א' ושל אהה הוא ב' כוונה ובשמחה כי הם נכללים משבחים נפלאים ותפלות. גם בשבחים אלו מעיד האדם על אלהותו יתברך ויתעלה ואתה הוא א' נתקנה ע"פ הירושלמי הובא בטור ואתה הוא ב' הוא מאמר אליהו ז"ל והובא בתנא דבי אליהו ולענין חתימה בשם באתה הוא הא' הטור בסו' מ"ו כהז הנוסחא של החתימה בשם אך הבי"ו לא הכריע בזה ועי"ש. ובשם הארצו"ל מלאחי שאין לחתום בשם אלא ברוך המהקדש את שמו ברבים: יסוד ואורש העבודה שער הגדול פרק י'

מעלת למוד הוזהר {סדרה (73)} – כדי שיזכה לאור העליון

וזהר בראשית מ"ו ע"א ויבלו השמים והארץ וכל צבאם, רבי אלעזר פתח (תהלים ל"א) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם, תא חזי קדשא ברין הוא ברא לבר נש בעלמא ואתקין ליה למחוי שלים בפולקניה וקאתתקנא ארחוי בגין דיוכי לנהורא עלאה דנגין קדשא ברין הוא לצדיקא ככה דאת אמר (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה למחכה לו ובמה יוכי ליה לבר נש לההוא נהורא באורייתא, דכל מאן דאשתדל באורייתא בכל יומא יוכי למחוי ליה חולקא בעלמא דאתי ויתחשב ליה באלו באני עלמין דהא באורייתא אתבני עלמא ואשתכלל דהא הוא דכתיב (משלי ג י') בְּחִבְּהָ יִסַּד אֲרִיז בִּוְנֵי שְׁמַיִם בְּתוֹבוֹתָ וְכִתִּיב (ש"ס ח) (ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום דכל דאשתדל בה שכליל עלמין וקיים ליה, ותא חזי ברוחא עבדי קדשא ברין הוא עלמא וברוחא מתקנא רוחא דאנון דלקאן באורייתא וכל שפן רוחא דהכל דרבי רב, מה רב טובך דא טובא דאתנגיני ליראיך לאנון דחלי חמאה, פעלת לחוסים בך, מאי פעלת דא עובדא דגראשית, רבי אבא אמר דא נן עדין דהא באומנותא עבדי ליה קדשא ברין הוא בארעא כגונא דלעילא לאתתקנא ביה צדיקא דהא הוא,

דכתיב (תהלים ל"א) פעלת לחוסים בך נגד בני אדם דהא הוא נגד בני אדם ואחרא נגד עלאין קדישין, אמר רבי שמעון נן עדין לעילא ונגד בני אדם הוי ואפלו אחרא נגד בני אדם הוי לאתבנשא ביה צדיקא דעבדי רעותא דפאריהון, ויבלו דכלו עובדין דלעילא ועובדין דלתתא, השמים והארץ לעילא ותתא, רבי שמעון אמר עובדא ואומנותא דאורייתא שבכתב ועובדא ואומנותא דתורה שבעל פה, וכל צבאם אליו פטי דאורייתא אפין דאורייתא שבעים פנים לתורה, ויבלו דאתקינו ואשתכללו דא ברא, שמים וארץ פרט וכלל, וכל צבאם רזי דאורייתא דכיאן דאורייתא מסאבן דאורייתא חנוס הוזהר ויבלו השמים וגו', רבי אלעזר פתח (תהלים ל"א) מה רב טובך וגו'. דא וקחא הקדוש ברוך הוא ברא את האדם בעולם, ותפן אוקס שיהיה שלם בעבודתו, ושתתקן דקדו, כדי שיופה לאור העליון שגני הקדוש ברוך הוא בלצדיקים כמו שכתוב (ישעיה ס"ד) עין לא ראתה וגו'. עין לא ראתה וזאתה, הינו אור הגנוז. יעשה למחכה לו, הינו הצדיקים. ובמה יזכה הקדוש ברוך הוא הגנוז על ידי העסקה בתורה. פי כל מי שעוסק בתורה בכל יום, יזכה שיהיה לו חלק בעולם הבא, ויהיה נחשב לו כאלו פנה עולמות, פי עם החוקה נגדה העולם ונשתכלל, וזה שכתוב חמשי ג' (וי תקחמה יסד ארץ, בונן שמים

צבונה. והיגו פחממה וקבוצה של הפורה. וכן פחממה (ע. וְנִתְחַבֵּר אֶלָּהּ וְגו', דהיינו שהפורה היקפה אומנתו לגדול את העולם. וכל וקלה, פרוץ עשה הקדוש פרוץ הוא את העולם. וברוח העולם מתקיים, והיגו פיהם של אדם לומדי הפורה, ומכל שבו, הרוח מהכל פיהם של מיטות בית דין, פגלי עומד ומתקיים העולם. מהרב טובה, יורה על הטוב שנגנן, דהיינו על האור הגנון. פעלת לחוסים דן יורה כל פעלות מעשה פראשית, שכל מעשה פראשית לא נעשה ואינה מתקיימת אלא בשביל לומדי הפורה, הממשיכים צרכות מורקס את אור הגנון פנזר לעיל. פעלת קלי על גו עזן פי פאומנת עשה הקדוש פרוץ הוא את גו עזן הפחמון שפארו, פנה למעלה גו עזן העליון, שפחמון שם הצדיקים. וזה שפמר פעלת וכו' פי גו עזן הפחמון הוא נגד פני אדם, והפמר פהו גו עזן העליון, אינו אלא בשביל הקדושים העליונים, ולא בשביל

הפורה. והיגו פחממה וקבוצה של הפורה. וכן פחממה (ע. וְנִתְחַבֵּר אֶלָּהּ וְגו', דהיינו שהפורה היקפה אומנתו לגדול את העולם. וכל וקלה, פרוץ עשה הקדוש פרוץ הוא את העולם. וברוח העולם מתקיים, והיגו פיהם של אדם לומדי הפורה, ומכל שבו, הרוח מהכל פיהם של מיטות בית דין, פגלי עומד ומתקיים העולם. מהרב טובה, יורה על הטוב שנגנן, דהיינו על האור הגנון. פעלת לחוסים דן יורה כל פעלות מעשה פראשית, שכל מעשה פראשית לא נעשה ואינה מתקיימת אלא בשביל לומדי הפורה, הממשיכים צרכות מורקס את אור הגנון פנזר לעיל. פעלת קלי על גו עזן פי פאומנת עשה הקדוש פרוץ הוא את גו עזן הפחמון שפארו, פנה למעלה גו עזן העליון, שפחמון שם הצדיקים. וזה שפמר פעלת וכו' פי גו עזן הפחמון הוא נגד פני אדם, והפמר פהו גו עזן העליון, אינו אלא בשביל הקדושים העליונים, ולא בשביל

מנחת יצחק

דרך ארץ קדמה לתורה (טז) – מדות והנהגות טובות מחז"ל הקדושים – מיהו הצדיק הנסתר?

מנחת יצחק

עסוק באותה שעה בעבודת ניקוי המקום ומאמא את רצפת בית המדרש, אחר כך ניגש אל מעגל סוכות השנה המנורות והסיר מעליהם את הלב הנרות, לאחר מכן ניקה יוסל'ה את הארובות, וכל עבודתו נעשתה בניחותא. לאחר שסיים את מלאכתו הלך מבלי שאיש ידע לאן, הוא החל מתעניין אודותיו וכפי שסיפרו לו היה מקום לינתו מתחת לספסל בבית המדרש, לעתים רחוקות ראוהו אוכל ואיש לא ידע מה היו מעשיו בזמנו הפנוי, לפעמים היו שומעים את קולו כשהוא יושב ומתנועע ליד ספר לימוד, אך כשהיו מתקרבים אליו והתבוננו בספר, ראו שהוא מונח הפוך והדבר עורר צחוק וגיחוך בקהל, מעולם לא ראוהו איש מתפלל כראוי ואמרו עליו שבקושי ידע לבטא מלים, כיוון שמעולם לא שמעוהו מדבר בקול רם, אלו שהקשיבו פעם לתפילתו, ציינו כי ביטויו דומה לשל נוי, לשמע דברים אלו יורה מועקה כבדה על לבו של החסיד, ואם לא היו הימים ימי חג היה שב על עקבותיו. בערב סוכות הקים החסיד סוכה נאה וכשרה וזכר שהרבי ציווהו להזמין את ר' יוסלה לסוכתו, אך לא הבין שזהו יוסל'ה עוזרו של השמש, כשחזר החסיד בליל סוכות מבית המדרש והחל לומר את האופשיין, נזכר ביוסל'ה השמש והשב בלבו מילא ר' יוסלה לא נמצא בעיירה, אבל יוסל'ה זה אינו מקום לאכול ואיש לא הזמין להסב לשולחנו, על כן ריחם עליו החסיד וחזר לבית המדרש כדי להזמין. כשנכנס החסיד לבית המדרש היה המקום כבר חשוך בחלקו ורק נרות הזיכרון האירו עדיין, עמד החסיד ליד הדלת והנה הגיע לאוזניו קול ניגון, היה זה קולו של יהודי המתפלל בכוונה גדולה הוא אימץ את עיניו לראות באפולוית, והנה הבחין ביוסל'ה העומד לו לבדו בפינה ומתפלל ביחידות, הוא עמד משתאה ותמה למראה עיניו, היתה זו תפילה נלהבת הנאמרת בקדושה יתירה אשר רק אצל הרבי או צדיק אחר אפשר היה לשמוע כמות. כעבור דקות מספר פנה החסיד אל פינה בחדר והמתין לסיום תפילתו של יוסל'ה, לאחר זמן רב של המתנה כשסיים יוסל'ה להתפלל הסתובב, והחסיד ראה את פניו המאירים, עיניו הנוצצות ומצחו הזוהר, היה זה מעגל סוכות השנה יוסל'ה אחר, כשיצא יוסל'ה מבית המדרש הלך החסיד בעקבותיו עד שהגיעו ליער עבות, בעמקי היער כשיוסל'ה עצר לפתע, התחבא לו החסיד מאחורי עץ ולעיני החסיד נתגלתה סוכה, הסוכה היתה מוארת בנרות ויוסל'ה נכנס לתוכה, ומיד נשמעה שירה ערבה מתוך הסוכה היתה זו אמירת האופשיין של יוסל'ה, התקרב החסיד אל הסוכה והציץ דרך סדק וכמעט התעלף מפחד, כשענינו נראו יוסל'ה וחבורת זקנים עטורי זקן כסוף כשהם יושבים סביב ושרים, שב החסיד לביתו כשכולו שקוע בהרהורים והבין שזהו ר' יוסלה אשר אליו שלחו המגיד ממשערנוביל. למחרת בהיותו בבית המדרש, בשעת קריאת התורה קנה החסיד מפטיר וביקש את השמש לקרוא לתורה את יוסל'ה במקומו, אך יוסל'ה התנגד לעלות לתורה ואמר אינני יודע את הברכות, ניגש אליו החסיד ולחש באזנו: ר' יוסלה, הכל כבר גלוי לפני, הגיע הזמן שעליך להתגלות, דבר לא יצילך מכך, ר' יוסלה עלה על הבימה ואמר את הברכות, תחילה ניסה לנגמם כמי שאינו יכול לברך, אבל מיד התעשת ואמר את הברכות בהתלהבות גדולה ובמתקנות רבה להשתוממות הקהל. לאחר התפילה הזמין החסיד את ר' יוסלה אליו לסוכה ור' יוסלה נענה להזמנה, בסוכתו של החסיד הגישה בתו את הסעודה, לאחר סעודת החג שאל החסיד את ר' יוסלה הוות דעתו על בתו, השיב ר' יוסלה נו אם המגיד ממשערנוביל בחר אותה עבורי הרי זו עובדה קיימת, הוא נצחני, כל זמן שהייתי נסתר יכולתי להיות בדרך שבהרתי לי, עתה אני נכנע. במוציא החג נכתבו התנאים וכל העיירה רעשה כשנודע לתושביה שיוסלה המוכר להם כשומה הרי הוא צדיק נסתר.

אל הרה"ק המגיד רבי מרדכי ממשערנוביל וצ"ל, בא אחד מחשובי החסידים בעל יהוס וירא שמים, בבקשה שהרבי יציע לו שידוך עבור בתו היחידה. דחהו הצדיק ואמר לו אל תחפו יש עוד זמן. וכך היה בכל פעם שהיה החסיד מגיע אל רבו. בתחילה היה החסיד מרוצה, הוא הבין שאין לו מה לדאוג, אך משעברו שנים והבת בנרה, החל החסיד להרהר בדאגה לעתידה ותהה לכוונת הרבי, שמא סימן רע יש בתשובותיו? פעם אחת אור החסיד אומץ ניגש אל הרבי ושאל אותו לפשר דחייתו בקשר לשידוך של בתו, הייך הרבי וענה לו הרבר הוא פשוט, ויוונה של בתך נמצא ואני גם יודע מיהו, ואתה בוודאי היית מתפאר בו, אך מה לעשות אם הוא אינו מעוניין ברנע להינשא, והבחור הינו אחד מל"ו הצדיקים הנסתרים, בצדקתו הרבה הוא מוכן להינור מכל תענוגות העולם הזה, ועל כן הוא מותר על ענין השידוך, אך אל דאגה עוד אצליה לשכנעו שיסכים להינשא כיון שליחודי אסור להינור ולהינע מלהינשא ובפרט כשיוונו עומד ומצפה לו. כאשר שמע החסיד את דברי רבו נחה דעתו ונרנע מדאגתו לימים מספר. אך כעבור זמן קצר שוב היה בקוצר רוח, שכן היה סקן לדעת מיהו הצדיק שהרבי בחר בחתן לבתו? מובן שהרבי לא רצה לגלות לחסיד את שמו של החתן, הוא פשוט הסביר לו שטרם הגיע הזמן לגלות מיהו החתן המיועד לבתך. שתק החסיד בשל אמונתו הגדולה ברבי והתאור בסבלנות. פעם בערב ראש השנה כאשר בא החסיד למשערנוביל לשהות בימים הנראים במחיצתו של הרבי, פנה אליו הרבי ואמר לו, הכן עצמך לדרך וקח עמך את בתך, עשה החסיד את אוניו כאפרכסת והקשיב היטב לדברי הרבי אשר תיאר לו את מקום יעדו, עיירה קטנה לא הרחק ממשערנוביל, סע אל אותה עיירה ושהה בה עד לאחר חג הסוכות, הכן לך שם מראש מקום לינה וגם סוכה תבנה לך, אל סוכתך תזמין את ר' יוסל'ה הידוע בעיירה ובוה תבוא אליך הישועה כי שעת רצון תהיה מעגל סוכות השנה לך. ור' יוסלה הנועד להיות התנדך יתרכך א"י ויכנע לדעתו, זו הדרך היחידה שאפשר להשפיע על ר' יוסלה המתעקש, כך אמר הרבי ואנב כך גילה הרבי לחסיד, שלא פעם ניסה להפגיש את ר' יוסלה עמו ועם בתו, אלא שר' יוסלה סירב בכל פעם, עתה הגיע זמנו להינשא, סיים הרבי את דבריו. נסע החסיד עם בתו לעיירה, החסיד שהיה בעל יכולת, שכר דירה מרווחת כיאה לבעל בית חשוב ונכבד, בעיירה הקטנה עורר בואם של החסיד ובתו סקרנות גדולה בקרב התושבים, הכל הבינו שיהודי לא יבוא להתישב בערב יום טוב בעיירה חרשה מבלי שתהא לו מטרה חשובה לכך, לכן התעניינו לדעת מהי מטרת בואו, בנחשם שכנראה כוונת היהודי לחפש חתן לבתו, החלו שדכנים להתדפק על דלת ביתו, אך החסיד לא שת לבו להצעותיהם של השדכנים אלא התעניין אודות ר' יוסלה, איש מאנשי העיירה לא הכיר את ר' יוסלה, והחסיד החל לדאוג שמא קיבל במעות כתובת אחרת, הוא שב וניסה לשאול את האנשים, והם בשלהם ר' יוסלה מיוחד אינו ידוע לנו, סתם יוסל יש כאן הרבה. החסיד לא התעצל והחל להתעניין בכל אחד שנקרא בשם יוסל, אמרו לו: יש בעיירתנו יוסקה הבלן שנישא כבר פעם שלישית, גר עמנו גם יוסל העגלון שהוא עז פנים והוא כבר אב לילדים רבים, כמו כן נמצא פה גם יוסל שהוא משמש כעוזרו של השמש, בחר מבורג איש תם ולא יוצלח... נאנת החסיד והבין שרק יוסל'ה עוזרו של השמש הוא זה שאליה התכוון הרבי, אך הוא השתומם: היתכן שהרבי שלחו אל אדם תם ולא יוצלח? אלא שלא היתה בידו ברירה היות ואין בעיירה זו יוסל'ה אחר, והוא החל לחפש אחר יוסל'ה עוזרו של השמש. בבית המדרש פגש החסיד את יוסל'ה, הוא היה

מלקט מנחת יצחק

פלאי תבואת רחמנא לבא בעי - לב האדם (47) - להישיר הלב

מנחת יצחק

דארעא ומאן מלכי רבנן שהם המולכים ע"ע המושלים ביצרים כמשו"ל בב"ב (עח:). גם המלוכה ביצר לא ברעש רק קול דממה דקה. אבל מ"מ גונדא קמייתא חליף בי קא אוושא כי לולא זה א"א רק מקודם צריך להיות ברעש ותוקף נגדו כמשו"ל (ברכות ה). לעולם ירגיו אדם כו' אבל אין זה הממשלה הנמורה עדיין רק כאשר הוא בלי רעש רק כענין שאמר דוד המע"ה לבי חלל בקרבי ואזיל שהרגו ליצ"ר בתענית ושהוא הרעש נגד התאוה ע"י הוא הממשלה: צדקת הצדיק ס"ח

כל העבודות שבאברי הנוף והמצות שבהם הם רק להישיר הלב והעיקר הוא הלב ששם מעון הש"י כמשו"ל (שהש"ר ה' ב) הקב"ה לבן של ישראל שנא' צור לבבי וגו' ולכך לא יהי זה המכוון מן האדם רק כל אלה דברים המביאים אל המכוון כמ"ש בזהר (ח"ב פב ב) על תרי"ג מצות תרי"ג עיטין. ועינא ואחר הרוח רעש לא ברעש ה' ואחר הרעש אש וגו' כי כבוד ה' אינו בדבר הנרגש ומרעיש רק בקול דממה דקה והוא הלב שאינו נרגש לשום בריאה ולמדו מזה בברכות (גה). למלכותא

בראשית באוריינות שנקרא ראשית דרכו ברא קודשא בריך הוא עלמא נמצא כל דבר נברא על ידי התורה וכן הפועל בנפעל אם כן בכל דבר ובכל העולמות כה התורה וכן האדם דכתיב (במדבר י"ט, י"ד) זאת התורה אדם כאשר יתבאר והתורה וקודשא בריך הוא חד נמצא בכל דבר הוא היות הקב"ה: ואתה מחיה את כולם ועצמם כביכול עד מדרגות התחתונות והושם חלק אליה ממעל תוך חשבת החומר כי כל עיקר כוונה היא שיתעלו מדרגות התחתונות למעלה ולהיות יתרון האור מן החושך. והוא ענין ירדת יוסף למצרים מדרגות התחתונות מצר"ם שעל ידי זה יתקן תענוג כדכתיב ויתרון האור שיש יתרון תענוג כשהעלה מן החשך ולכך נקרא יוסף מלשון תוספות והוא (בראשית מ"ב, א') וירא יעקב כי יש שבר לשון שבירה שהם נובלות חכמה של מעלה תורה מה שנפל ונשבר כל מה דנחיה מדרגיה יקרא שבירה במצרים במצר"ם שראה שם נובלות התורה שנפלה שם שצריכה להתברר ולעלות. ואמר רדו שמה להעלות ונחית להביא אל היות הרשע ועצמי והוא ענין וימת יוסף כי מה שירדה התורה עד סוף המדרגה נקרא מיתה דנחית מדרגיה קרי ביה וימת ויחננו אותו שהתורה נקרא עין החיים ובאילן אזלינן בתר הנטה ר"ל אף שירד לסוף המדרגה נחנט ויושם בארון כמאמרם ז"ל לחיות ושברי לוחות מונחים בארון אפילו הנובלת יש להם עליה להיות בארון כמו הלוחות שהיא התורה העצמית. ונחזור לענין כיון שבכל דבר הוא התורה המחיה הדבר ההוא אין להביט בכל דבר אל גשמייתו כי אם אל פנימיותו הדבר בסוד החכם עיניו בראשו ואמר בזוהר וכו' באן עיני דבר נש אלא חכימא מסתכל מאן דקיימא על רישא ר"ל בכל דבר מביט אל ראשית הדבר ההוא מאין נשתלשלה ומי שרשה של הדבר ההוא: והוא בראשית ברא וכו' בתורה נברא השמים והארץ שהם כללות הכל וכל דבר שבהם. כמאמר רז"ל את לרבות תולדות והארץ ר"ל מי שמשוקע בארציות היתה תוהו ובוהו מפני שאינו מביט אל החיות ובאמת מעצמם הם תוהו ובוהו. ופירש רש"י שאדם תוהא ומשתומם על בוהו שבה. ר"ל מי שהוא אדם תוהא ומשתומם על הכסיל המשוקע בארצות הרי בו הוא ר"ל הרי בו הוא היות של הקודשא בריך הוא והוא אינו מבין ומתרחק ממנו: וכשהאדם מסתכל בכל דבר אל החיות מקיים שוית' ה' לנגדי תמיד שבכל דבר משה נגדו הויה מהוה כל הויה: ואמר רז"ל כל הלומד שלא לשמה נוח לו שנהפכה שלייתו כו'. ופעם אמרו לעולם ילמוד אדם שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ויובן על דרך זה כי הנה יקשה מאין ימצא בחינת שלא לשמה בעולם הרי כל הדברים היותם הוא התורה ומי הוא הנותן חיות לבחינה שלא לשמה. אך הלא מה שלומד שלא לשמה הוא בשביל איזו מדה רעה או בשביל התפארות בני אדם ולהתגדל או בשביל חשק ממון וכדומה. והוא מדה של התפארות וחשק שנפל בשבירה והעיקר הוא התפארות הבורא וחשקו. וזה נוסל ההתפארות וחשק לעצמו וכשהוא מבין שזה נשתלשל מתפארת הבורא ומאחבתו אוהו בשרשו של דבר וראשיתו כי החכם עיניו בראשו כאמור ונמצא כשנכללו מחשבה של חשק והתפארות לעצמו חוזר ממנה אל שרשה נמצא בא מבחינת שלא לשמה תיכף אל בחינת לשמה. והוא לעולם יעסוק אדם וילמוד עצמו שמתוך שלא לשמה יביא עצמו לידי לשמה. אבל כשאינו עושה כן ונשאר בשלא לשמה זהו שאמרו נוח לו כו'. והנה התורה נקרא אור והכסיל בחושך הולך שעוסק שלא לשמה ואינו מדליק אור והיושב בחושך צריך להדליק אור. והוא וחשך על פני תוהו מפני שמשוקע בארציות ואינו מדליק אור התורה. ומפני זה נמצא בחינת שלא לשמה בעולם: על זה אמר ורוח אלהים מרחפת על פני המים שעל ידי זה יוכל לשוב ולהביא עצמו אל חיות העצמי ואלהותו כאמור: ויאמר אלהים יהי אור: כשעוסק לשמה לשם אלהים אמירתו אז מדליק אור מתחלה היה אור וחשך משתמשים בערבוביא. כי התורה נקרא אור והפניה זרה נקרא חשך. ועתה ויבדל אלהים בין האור ובין החושך. והוא מאמרם ז"ל מאי מעמא עיזי מסני ברישא ר"ל ישראל נקראים עזים שבאומות כמאמרם ז"ל מאי מעמא יש להם כח לילך ולהתדבק ברישא שהוא ראשית הכל: ואמר מפני שבתחלה חשוקא הם בחשכות המדרגות והדר משם לנהורא מתדבקים ומתעלים משם לנהורא וממתקין קטנות שכל בגדלות לכן יש להם כח זה: מה שאין כן אומות העולם שנשארים בקטנות וגשמייות ולכן אמרו רז"ל גבי בלעם השתא דעת בהמתו לא הוי ידע לתקן ויובן. והאדם נברא קטן בקטנות שכל והלא כוונת הקודשא בריך הוא היה בבריאת האדם לעבדו ומדוע בראו תחלה בלי שכל ואין לו דעת לעבדו. אך הוא גם כן ממעם הנ"ל. כי יתרון החכמה מן הסכלות ותיאובתא דחשוכא לאתכללא בנהורא. כי הקטנות נקרא נוקבא לגבי הגדלות. ואל אישך תשוקתך (בראשית ג', ט"ז). הנקבה מעוררת תשוקה בחתן והאדם תחלה בחינת קטנות ואחר כך כשבא אל השכל הגדול מדבק הכל גם הקטנות לגדלות והוא בחינת זיווג. והוא כמוש חתן על כלה שיש עליך אלהיך ויתבאר במקום אחר. ואי אפשר לבוא לאור גדלות תיכף לכן בא הקטנות תחלה. והוא פירוש ב', מאי מעמא עיזי שהוא עזות שבאדם מסני ברישא. ר"ל בא בתחלה לאדם הקטנות. והשיב כבריייתו של עולם ברישא חשוכא וכו' כאמור. והוא ויקרא אלהים לאור יום וכו' כמו דלית יום בלא לילה רק ויהי ערב

דברי תורה לסעודה שלישית פתח עקב אבינו להנצל ממלקמות וגו' ומנוגד לאמר בקל רם ובעמקתא הא היא סעודתא דעזריא אנפין

הוא הקטנות תחלה ואחר כך ויהי בוקר השכל הגדול שמבקר מעשיו. יום אחד, נעשה אחדות אחד. והוא בכלל שכן ראוי להיות הסדר שכל אדם ילך כן ובבואו ל"ג שנה יכנס בו הדעת. דעת לשון חיבור מדרגה תחתונה לעליונה זהו דעת שלם על דרך (ירמיה ג', כ"ב) שובו בנים שובבים. ר"ל דברים שנעשו שובבים מלשון וילך שובב בדרך לבו תשובו ותדבקו יחד. אמנם יש שלא זכה לדעת אפילו ב"ג שנה ונקרא קטן. והאדם שאין לו דעת מתפתה אחר יצרו. והוא ענין הסתה הכתובה בתורה במעשה דפויספר ליוסף וצריך להנצל כמו שהציל עצמו יוסף. ואמר מורי זלה"ה מה שאמרו ז"ל שנראה לו דמות דיוקנו של אביו משום שבגדים שלבשה לו שהרית לא לבשה לו ערבית והיתה מתפארת בהם ויוסף הביט אל שורש היופי והתפארות מאין בא כי עיקר התפארות הוא היות השם שהוא מדת יעקב תפארת זהו דמות דיוקנו של אביו ונמצא כל אחד צריך לעשות כן. והוא אסתר קרקע עולם היתה. והנה אסתר מלשון הסתר כמאמרם ז"ל אסתר מן התורה מנין דכתיב ואנכי הסתר אסתיר. והוא אסתר ר"ל ההסתרה היה עד סוף המדרגת קרקע עולם נסתר ונעלם ונתצמצם היות הקודשא בריך הוא. וזה שאמרו נעין צפרניו בקרקע ר"ל נכנס בנעיצה אל תוכיות הגנוז בקרקע וצפרנים הם מותרות והוא נכנס במותרות אל תוכיות הדבר הגנוז במותרות. והוא ויבא הביתה לעשות מלאכתו אמר בזוהר עבדתא דקודשא בריך הוא דא יחודא דהיינו שייחד המדרגות תחתונות בעליונות שהוא היחוד הגמור. ואמרו אסתר ירקרקת היתה אלא שחוט של חסד משוך עליה כי דברים שהם בסוף המדרגה מעצמם מאוסים. על דרך אשה חמת מלא ציואה כו' אלא שהקב"ה משך חוט של חסד נמצא לעולם ידבק יותר בהקב"ה שהוא חסד כל החסדים ותענוג כל התענוגים על דרך ק"ו אם מפני שחוט של חסד שמשך בדבר מאוס נמשך החשק כל שכן למחיייה חיים. ולמה יתאוה אל הגשם. זהו כיצד מרקדין לפני הכלה. ר"ל מלשון ריקוד פסולת מתוך האוכל. בית שמאי אומרים כלה נאה היא מפני שחסודה שחוט של חסד משוך עליה ואין להביט אל הגשם רק אל האוכל היות הפנימי. ובית הלל אומרים כלה כמות שהיא. ולא פליגי אהרדי אלא מר אמר בהאי לישא ומר בהאי לישא. ר"ל למה נקראת כלה מפני שהכל כלול בה בסוד כנסת ישראל שהכל כנוס ונכלל בה וכל הדברים שרשם בה אם כן יביט אל השורש ויובן. ומה שאמרו רז"ל לעשות צרכיו הוא נכנס אינו חולק על האמור אלא גם כן מר אמר בהאי לישא וכו' שר"ל אפילו בדברים שהם צרכיו של גוף נכנס אל תוך פנימות הדבר. וידוע שהקודשא בריך הוא בסוד חתן ואנו בסוד כלה ושלח לנו סבלונות הוא כל המצוות שבהם נתקשט לפני חתן כדרך הכלה שצריכה להתקשט להביא תשוקה בלבו של החתן: והנה הקטנות צריך להכלל בגדלות: והוא נקרא קישוטין ממה דלא הוי. והוא נקרא דעת שלמה בסוד וידע אדם את חוה אשתו. כי חוה ראשונה וחוה שניה הוא חוה ראשונה בסוד הסתה והוא שניה לזאת יקרא אשה כנודע: והאדם חיבר גם ההסתה למעלה והוא וידע אדם את חוה הספל לחוה כדדרשו ז"ל. וידעיה לשון חיבור והוא דעת שלם: ואז הוא ש' של ארבעה ראשין שכל והבנה ובדעת אהבה ויראה ויש ש' של שלשה ראשין ונקרא דעת קלה ואמרו רז"ל למה נקרא שמו יתרו שיתר פרשה אחת בתורה ר"ל שצריך להיות באדם אהבה ויראה אבל אהבה בלא יראה אינו כלום ואף על פי שנראה לו שאוהב השם אינו אמת אלא שנדמה לו כן מפני שהורגל באהבת עולם ובמיני אהבה נדמה לו שיש לו גם כן תשוקה להשם ואינו כן רק צריך לירא מפניו ואחר כך יבוא למדת אהבה ואז יוכל לתקן גם מדרגות תחתונות ויהיה דעת שלם כאמור ויתר נקרא מלשון מותרות וכשבא ונתקרב אל השם לגדלות יתר פרשה אחת ונעשה ארבעה ראשין. וזה שאמר משה (במדבר י', ל"א) והיית לנו לעינים כי עין רואה ולב חומד ואז העינים נקראים נופלים שנפלו העינים כי החכם עיניו בראשו ונפלו ממדרגה זו ע"כ אמר עתה יחזרו העינים למקומם כשנתקרב אל השם ומייחד הכל להשם בסוד ויחד יתרו ודי בזה: כגמרא דסנהדרין תנא דבי רבי ישמעאל אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים אמר אביי הילכך צריך למימרא מעומד. להבין הענין נקדים מה שאמרו רז"ל פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה כי כבר נודע כי סוד מיעוט הירח הוא כי נפלו כל המדרגות בסוד קטנות ומוזה בא גם כן קטנות הדעת והגליות והמיתה והנה קטנות הדעת הוא בסוד מיעוט הירח כי אנחנו ישראל עיקר כוונת הבריאה וכוונת הבורא ב"ה שנעבוד אותו בשלימות הדעת והיה ראוי שהאדם תיכף בעת הולדו יהיה נולד עם הדעת השלם בכדי שיהא ראוי תיכף לעבודה השלימה שהיא צריכה הדעת השלם אך מה שמנהג העולם על פי הבורא ב"ה שהאדם בעת הולדו אינו ראוי לשום עבודת הבורא ובכל עת מוסיף והולך דעת יותר עד בהגיעו ל"ג שנים שאז נשלם בנידולו בכדי שיקרא איש כל זה הוא בבחינת סוד מיעוט הירח עבור קטנות הלבנה שנתמעטה הירח ואנחנו בני ישראל מונין ללבנה ומשולים אליה כנודע על כן בא המיעוט בכל עיני האדם בכלל ובפרט שהדעת צריך להיות מקודם בבחינת מיעוט. וגם סוד הגלות הוא גם כן סוד קטנות הדעת כנודע ואחר כך בא החידוש והגדלות לכל ישראל אף שכחיים אינו בתמידות שהוא בסוד מילוי וחסרון ולעתיד בימי המשיח במהרה בימינו יהיה

אור הלכנה כאור החמה וכמו שאמר הכתוב וירחק לא יאסף כי אז יצאו כל המדריגות מן הקטנות ועל כן יהיה הרחבת הדעת השלם בלי בחינת קטנות קודם כמו שאמר הכתוב ומלאה הארץ דעת את ה' שיתרחב כל כך הדעת וההשגה על דרך שאמרו חז"ל שיהיה כל אחד ואחד

מראה באצבעו ויאמר זה ה' קוינו לו שהכוונה הוא על השנת השכל והשנת אלהותו בגדלות הדעת ועל כן יהיה עולם התחיה ובישול המיתה כי המיתה היא גם כן מקטנות הירח כאמור ואז יהיה תמידית בלי הפסק ובלי העדר הדעת הגדול שנוכח אז:

מחמת עצמו או מחמת רוח רעה השור' על שאול כדכתיב ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה' ומשמע שעד הנה ה' עליו רוח רעה. ואם מחמת רוח רעה ה' שנאתו את דוד יש לדונו לשאול לכך זכות ויכול להיות שהוא צדיק בעצם ודוד רצה לנסותו לפיכך לא בא אל הסעודה ברי"ח ואם אז ג"כ יתרה אפו עליו בודאי הוא מחמת עצמו לפי שידוע דברי"ח ובשבת ובי"ט אין לרוח רעה ושאר מקטריגים שום שליט' כדאי' בתיקונים ובשבת ובי"ט לא רצה דוד לשתור בשדה והוצרך לנסותו ברי"ח. או יאמר לפי שבשאר ימים אפשר לומר טמא הוא ובודאי לעת כזאת אכלו חולין על מהרת הקודש והיו שאול דן אותו לכף זכות. משא"כ ברי"ח מחויב כל אדם לטהר עצמו כמו ברגל לכך בחנו ברי"ח לידע אם יתרה אפו של שאול עליו. ופשוט י"ל דבשאר ימים י"ל שמא יושב בתענית הוא משא"כ ברי"ח אסור להתענות. ולכך הוצרך לנסותו ברי"ח ושבת וי"ט ודאי לא רצה דוד לשתור עצמו בשדה כג"ל וא"ש. כי יפקד מושבך הרצון בזה דודאי אם ה' מקומו של דוד ממולא ומיושב מאדם אחר לא ה' שנאתו של שאול כל כך על דוד אף שלא ה' בסעודה. משא"כ עכשיו שהי' חסר מקומו מבלי יושב על כסאו לפי שכולם יודעי' שהוא יהי' מלך והוא ימלוך אחר מיתת שאול שהוא המוציא והמביא את ישראל לא היו רוצים לישוב על מקומו של דוד כי השבוהו זאת למרידה לפיכך חרה אפו של שאול וא"ש. ושלשת תרד מאוד. יהונתן ה' מרמו בזה לדוד שגדולתו של דוד לא יהי' אלא עד שלשה דורות דוד ושלמה ורחבעם ומשם נחלקה מלכות דוד וזהו ושלשת ואח"כ תרד מאוד: וישבת אצל אבן האזל. האזל הוא לשון הליכה כי יהונתן יעץ לדוד שיסתור עצמו אל צד שפונים שם שני דרכים ובודאי לא יחפשו הישב אחריו משא"כ אם ה' דרך אחד פן ימצאו אותו וק"ל: והנה אשלח את הנער לך מצא את החיצים וכו' עיין בפסוק כל המעשה. והנה יש לפרש מה ה' יהונתן מרמו בזה לדוד בחיצים אם החיצים ממך והלאה או לא. ואמ"ו וצ"ל הדנה ברכת עשו היה על חרבך תחיה יען שעשו היה ציד בפיו ורימה לאבי. בדברים ומאכלים טובים לכך היה ברכתו על חרבך תחיה כדכתיב חרב פיפיות בידם. ושטנו של עשו הוא בנימין לפני שבני יעקב גם הם רימו את אביהם בדברי שקר לומר היה רעה אכלתהו לכך אין להם אותו אומנות של חרב. משא"כ בני רחל שלא היו במכירה ולא ה' מרמה בפיהם הם יכולים לשלוט בחרב ולכך אין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל וישמעאל ה' משרת לאברהם שנאמר ויתן אל הנער לכך זכה להיות רובה קשת ושטנו של ישמעאל הוא יהודה שגם הוא שימש לאביו שנאמר ואת יהודה שלח לפניו. לכך כשקונן דוד על מיתת שאול אמר ללמד לבני יהודה קשת. יען שמת שאול שהי' מבניה של רחל והי' שולט בחרב לכך נלמד לבני יהודה קשת שהוא אומנות שלהם ודוד בא מיהודה לכך היה הסימן כאן בחיצים דוקא והבן. ואמר אם החיצים ממך והנה קחנו ובואה כי שלום יהיה לך ואומנות של קשת בידך. אבל אם החיצים ממך והלאה לא יבא לך הגדולה עכשיו וא"ש ואנב נפרש מאמר הנג' דאמרי' שאלו לריב"ל נראתה הקשת בימך אמר לו הן וכו' ומסיק הנג' ולא היא שלא נראה בימיו והא דאמר הכי שלא לאאוזקי סיבותא לנפשיה. ונראה לומר הדנה שני מיני קשת הם הא' קשת הטבעי בעת ירידת שמים והחמה זורחת למול ענן הגשם נראה כמיין קשת. והב' הוא קשת שהוא לאות ברית עולם והוא שלא כדרך הטבע והצדיק יוכל להבחין בין הטבעי לשאינו טבעי. ולזה כששאלו נראתה קשת בימך סתם ולכך השיב להם הן וכוונתו היה על הטבעי והן הן דברי הנג' ולא היא שלא נראה הקשת שהוא לאות בימיו והא דאמר הכי וכו' וא"ש. וזהו כשמת שאול ויהונתן שהיו צדיקים שבדוד היכולים להבחין בקשת אמר דוד ללמד לבני יהודה קשת היינו הבחנה בין קשת הטבעי לקשת האות ברית עולם וק"ל: והדבר אשר דברנו אני ואתה הנה ה' ביני ובינך עד עולם. כי דוד ירא שמא ישיבע שאול ליהונתן לאמר היכן דוד והוכרח לומר לו לעבור על שבועת אביו לכך אמר יהונתן ה' ביני ובינך עד עולם הרצון לומר כי גדולה העבירה היא לפי שמא ימית אותו שאול וא"כ לא תרצה דוחה דיבר כבוד את אביך כדאמרינן הרי שאמר לו אביו לחלל את השבת אל ישמע לו וא"כ אל ידאג וק"ל: וישב המלך על מושבו כפעם בפעם אל מושב הקיר. פ"י שאול היה רואה בנבואה שיהרג ומתמיד היה מפתח ועומד לנגדו כאלו איש אחד עומד עליו להרגו לפיכך היה מושבו אצל הקיר שלא יבא אדם אחריו ולפניו יכול לראות. ועוד נראה לומר לפי שדוד היה תמיד עומד לפניו ומנגן בעת שהיה רוח רעה עליו והיה שאול מתיירא פן בעת ההיא ישליך דבר מה על דוד ויהרוג אותו לכך היה מושבו אל הקיר ואם ישליך יגיע אל הקיר וק"ל. ויקם יהונתן וכו' היינו לפי שבעת שהיה דוד אל השולחן היה הוא יושב מצד שמאל כי ההולך לימין רבו הרי זה בור וה"ה היושב. אבל עכשיו שלא היה דוד אל השולחן היה יהונתן רוצה לישוב בצד

ויאמר לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי יפקד מושבך. מה שנעשה הנסיון הזה דוקא ברי"ח. י"ל על ג' דרכים. הא' לפי שדוד ה' מסופק אם שנאת שאול אשר עליו הוא מחמת עצמו או מחמת רוח רעה השור' על שאול כדכתיב ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה' ומשמע שעד הנה ה' עליו רוח רעה. ואם מחמת רוח רעה ה' שנאתו את דוד יש לדונו לשאול לכך זכות ויכול להיות שהוא צדיק בעצם ודוד רצה לנסותו לפיכך לא בא אל הסעודה ברי"ח ואם אז ג"כ יתרה אפו עליו בודאי הוא מחמת עצמו לפי שידוע דברי"ח ובשבת ובי"ט אין לרוח רעה ושאר מקטריגים שום שליט' כדאי' בתיקונים ובשבת ובי"ט לא רצה דוד לשתור בשדה והוצרך לנסותו ברי"ח. או יאמר לפי שבשאר ימים אפשר לומר טמא הוא ובודאי לעת כזאת אכלו חולין על מהרת הקודש והיו שאול דן אותו לכף זכות. משא"כ ברי"ח מחויב כל אדם לטהר עצמו כמו ברגל לכך בחנו ברי"ח לידע אם יתרה אפו של שאול עליו. ופשוט י"ל דבשאר ימים י"ל שמא יושב בתענית הוא משא"כ ברי"ח אסור להתענות. ולכך הוצרך לנסותו ברי"ח ושבת וי"ט ודאי לא רצה דוד לשתור עצמו בשדה כג"ל וא"ש. כי יפקד מושבך הרצון בזה דודאי אם ה' מקומו של דוד ממולא ומיושב מאדם אחר לא ה' שנאתו של שאול כל כך על דוד אף שלא ה' בסעודה. משא"כ עכשיו שהי' חסר מקומו מבלי יושב על כסאו לפי שכולם יודעי' שהוא יהי' מלך והוא ימלוך אחר מיתת שאול שהוא המוציא והמביא את ישראל לא היו רוצים לישוב על מקומו של דוד כי השבוהו זאת למרידה לפיכך חרה אפו של שאול וא"ש. ושלשת תרד מאוד. יהונתן ה' מרמו בזה לדוד שגדולתו של דוד לא יהי' אלא עד שלשה דורות דוד ושלמה ורחבעם ומשם נחלקה מלכות דוד וזהו ושלשת ואח"כ תרד מאוד: וישבת אצל אבן האזל. האזל הוא לשון הליכה כי יהונתן יעץ לדוד שיסתור עצמו אל צד שפונים שם שני דרכים ובודאי לא יחפשו הישב אחריו משא"כ אם ה' דרך אחד פן ימצאו אותו וק"ל: והנה אשלח את הנער לך מצא את החיצים וכו' עיין בפסוק כל המעשה. והנה יש לפרש מה ה' יהונתן מרמו בזה לדוד בחיצים אם החיצים ממך והלאה או לא. ואמ"ו וצ"ל הדנה ברכת עשו היה על חרבך תחיה יען שעשו היה ציד בפיו ורימה לאבי. בדברים ומאכלים טובים לכך היה ברכתו על חרבך תחיה כדכתיב חרב פיפיות בידם. ושטנו של עשו הוא בנימין לפני שבני יעקב גם הם רימו את אביהם בדברי שקר לומר היה רעה אכלתהו לכך אין להם אותו אומנות של חרב. משא"כ בני רחל שלא היו במכירה ולא ה' מרמה בפיהם הם יכולים לשלוט בחרב ולכך אין עשו נופל אלא ביד בניה של רחל וישמעאל ה' משרת לאברהם שנאמר ויתן אל הנער לכך זכה להיות רובה קשת ושטנו של ישמעאל הוא יהודה שגם הוא שימש לאביו שנאמר ואת יהודה שלח לפניו. לכך כשקונן דוד על מיתת שאול אמר ללמד לבני יהודה קשת. יען שמת שאול שהי' מבניה של רחל והי' שולט בחרב לכך נלמד לבני יהודה קשת שהוא אומנות שלהם ודוד בא מיהודה לכך היה הסימן כאן בחיצים דוקא והבן. ואמר אם החיצים ממך והנה קחנו ובואה כי שלום יהיה לך ואומנות של קשת בידך. אבל אם החיצים ממך והלאה לא יבא לך הגדולה עכשיו וא"ש ואנב נפרש מאמר הנג' דאמרי' שאלו לריב"ל נראתה הקשת בימך אמר לו הן וכו' ומסיק הנג' ולא היא שלא נראה בימיו והא דאמר הכי שלא לאאוזקי סיבותא לנפשיה. ונראה לומר הדנה שני מיני קשת הם הא' קשת הטבעי בעת ירידת שמים והחמה זורחת למול ענן הגשם נראה כמיין קשת. והב' הוא קשת שהוא לאות ברית עולם והוא שלא כדרך הטבע והצדיק יוכל להבחין בין הטבעי לשאינו טבעי. ולזה כששאלו נראתה קשת בימך סתם ולכך השיב להם הן וכוונתו היה על הטבעי והן הן דברי הנג' ולא היא שלא נראה הקשת שהוא לאות בימיו והא דאמר הכי וכו' וא"ש. וזהו כשמת שאול ויהונתן שהיו צדיקים שבדוד היכולים להבחין בקשת אמר דוד ללמד לבני יהודה קשת היינו הבחנה בין קשת הטבעי לקשת האות ברית עולם וק"ל: והדבר אשר דברנו אני ואתה הנה ה' ביני ובינך עד עולם. כי דוד ירא שמא ישיבע שאול ליהונתן לאמר היכן דוד והוכרח לומר לו לעבור על שבועת אביו לכך אמר יהונתן ה' ביני ובינך עד עולם הרצון לומר כי גדולה העבירה היא לפי שמא ימית אותו שאול וא"כ לא תרצה דוחה דיבר כבוד את אביך כדאמרינן הרי שאמר לו אביו לחלל את השבת אל ישמע לו וא"כ אל ידאג וק"ל: וישב המלך על מושבו כפעם בפעם אל מושב הקיר. פ"י שאול היה רואה בנבואה שיהרג ומתמיד היה מפתח ועומד לנגדו כאלו איש אחד עומד עליו להרגו לפיכך היה מושבו אצל הקיר שלא יבא אדם אחריו ולפניו יכול לראות. ועוד נראה לומר לפי שדוד היה תמיד עומד לפניו ומנגן בעת שהיה רוח רעה עליו והיה שאול מתיירא פן בעת ההיא ישליך דבר מה על דוד ויהרוג אותו לכך היה מושבו אל הקיר ואם ישליך יגיע אל הקיר וק"ל. ויקם יהונתן וכו' היינו לפי שבעת שהיה דוד אל השולחן היה הוא יושב מצד שמאל כי ההולך לימין רבו הרי זה בור וה"ה היושב. אבל עכשיו שלא היה דוד אל השולחן היה יהונתן רוצה לישוב בצד

לקחי הפרשה לשבת – לעשות להם בחינת לב טהור

בראשית ברא וגו' והארץ היתה תהו ובהו וגו' ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור וגו' (בראשית א א – ג). לפרש על דרך המוסר השני מיני אור הנ"ל. וגם לפרש הצירוף של סיום התורה והתחלתה אותיות ל"ב. הנה עיקר בריאת העולם היתה בשביל ישראל ובשביל היראה שנקראים ראשית (אותיות דר"ע אות ב), היינו שישראל יהיו דבקים לה' תמיד ביראה גדולה, היינו על ידי התבוננותם בגדולתו ית' ויפחדו ויראו מפניו ית', וזהו בחינה גדולה ויקרה. אמנם והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד), שאי אפשר לאדם לעמוד תמיד באותה בחינה, ולפעמים נופל מזאת הבחינה, מדבקותו הנ"ל, ונחשך האור הקדושה בלבו, שאינו דבוק כל כך במחשבתו ולבו ביראת ה', ובעבור זאת נשבר לבו בקרבו על העדר האור ההוא מלבו ונכנע מאוד מפני ה'. והוא בחינת כחית, שלבו נשבר בקרבו מגודל הנושה מפני ה' על שנתרחק מדבקות הנ"ל, וגם בחינה זו מונחת בארון (ע' ברכות ה:), וזהו אשר עשה משה לעיני כל ישראל (דברים לד יב) ופירש רש"י ששבר משה הלוהות וה' הסכים לדעתו ואמר אשר שברת וכו' (שמות לד א), מרמז לבחינה זו, פירוש משה הוא בחינת דעת כללות ישראל כידוע (ע"ה שבי"ה דרוש ב), ושבר את בחינת ל"ב המרומז בצירוף סיום התורה והתחלתה, ולבחינה זו היתה רצון הכורא ב"ה בבריאת העולם, בראשית ברא אלהים את השמיים ואת הארץ, מרמז לשני בחינות הנ"ל, פירוש השמיים מרמז לבחינה א', והארץ מרמז לבחינה ב' שהוא כבחינת ארציות. ואמר והארץ היתה תהו ובהו, שהיה משתומם על הבהו שבו, פירוש שנשבר לבו בקרבו על בחינת הבהו, היינו על העדר האור הדבקות הנ"ל. אז ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, פירוש שנעשה מזה הבחינה אור גדול. ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, פירוש ששני הבחינות נתחברו להיות אחד בקדושה גדולה על ידי הכנעת לבו וגודל ענוה. וכן יו"ם ל"ה גימטריא עניינה, שעל ידי בחינת גודל עניינה נכלל שמאלא בימינא ונעשה יום אחד: **ברא וגו' (בראשית א א).** פירש רש"י, שבתחלה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין וראה העולם מתקיים והקדים מדת הרחמים וכו' והיינו דכתיב ביום עשות וגו'. פירוש על דרך המוסר, הנה ידוע שהקב"ה צמצם אורו ית' וברא העולמות, ובתחלה צמצם אורו ית' וברא עולם העליון באות יו"ה, אח"כ צמצם עוד יותר עד שברא עולם הזה הנשמי באות ה"א. ורמז באות ה"א שיש בו פתח לצאת, לרמז שיש בו הבחירה שכל הרוצה לצאת יצא, וכשיצאה לחזור בתשובה ולכנס לבחינת קדושה, יש בו פתח לכנס, והקב"ה יקבלו בתשובה כמאחזיל (מנחות כט:). אבל עולם העליון שיש בו קדושה ביותר, אין בו תשובה, כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים ועם המלאכים כחוט השערה, שנענשים על השוגג, כמאמר הכתוב וסביבו נשערה מאוד (תהלים ג, ע' יומת קבא), היינו שבכל מקום שיש בו קדושה ביותר שם היא הדקדוק ביותר, ובכל מקום שאין הקדושה כל כך גדול מגודל הצמצום יש בו יותר בחינת רחמים וקבלת תשובה, ולכן עולם הבא אין בו בחינת תשובה לגבי המלאכים, כי הוא בחינת דין יותר, ועולם הזה הנשמי יש בו יותר רחמים לכן יש בו בחינת תשובה. וזהו בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, פירוש שבתחלת הצמצום ברא עולם העליון במדת הדין, היינו בבחינת קדושה גדולה, ושם יש דין ביותר כנ"ל. ואח"כ כשרצה לברוא עולם

הזה שהיה בצמצום האור ביותר והסתר גדול, ולא יתקיים בלא בחינת רחמים, לכן הקדים מדת הרחמים, היינו בחינת תשובה כנ"ל. וזהו מרומז בפסוק את השמים וא"ת הארץ, היינו השמיים מרמז לעולם העליון, הארץ מרמז לעולם התחתון, ונתוסף אות וא"ו בתיבת ו"את הארץ, לרמז לבחינת רחמים שנברא בו עולם הזה, בבחינת אות וא"ו, בחינת שנה שיש בו לפעמים י"ב חודש כמספר ו"ו במילואו, ולפעמים יש בו י"ג חודש כמספר אות וא"ו במילואו כאלף (ע' לק"ת פ' ואתחנן), נגד י"ג מדות הרחמים, ולפעמים הם י"ב מדות הרחמים (שמתחילים מן אל רחום) כידוע, כי בשנת העבור יש בו יותר רחמים בחינת אות אל"ף שבתוך הוא"ו, וממשיך אור מעולם העליון, בחינת קדושה העליונה. וכן בפרמיות, גם בעולם הזה עצמו יש בו מדרגות גבוה מעל גבוה, כגון בכחי' ימים, יש בחינת שבת שהוא יום מקודש משאר ימים, לכן יש בו יותר בחינת דין, ומדקדקין בו יותר על כל הדברים הנעשים בו בכל הדינים, וממנו נמשך בחינת קדושה לכל שאר ימי החול, ומרומז כמלת בראשית בראשית ירא שבת' (ת"ו ת' כד סמ). היינו שבראיית העולם היה בבחינת גבוה מעל גבוה, כמו בחינת שבת וימי החול כנ"ל) ובמלת שבת מרומז גיב מספר שמיים וא"רץ י' ה', לרמז כנ"ל, שבהינתן שמים בחינת יוד מאיר בבחינת ארץ בחינת ה"א, וכן שבת מאיר לבחינת חול כנ"ל. וכן בכחי' מקומות בזה העולם, יש גיב גבוה מעל גבוה, היינו בחינת חוצה לארץ מקבל בחינת קדושה מבחינת ארץ ישראל, וגבוה מזה בחינת חוצה ובחינת מקדש, עד בחינת קודש הקדשים, וכל שיש בו יותר בחינת קדושה יש בו יותר בחינת דין, וממשיך אור וקדושה לתחתון ממנה. והנה משה רבינו ע"ה התאזה מאוד לכנס לבחינת ארץ ישראל, לבחינת הקדושה, עד בחינת קודש הקדשים, כדי להמשיך אור וקדושה מאותן הבחינות על ישראל. והוא (דברים לד א – ה) ועל משה מערכת מואב אל הר נבו ראש הפסגה וגו' עד וימת שם וגו', פירוש, שעלה משה לראש הפסגה היינו לבחינת הגבוהות, להמשיך בחי' יראה וקדושה עליונה על ישראל, ונתדבק בקדושת ארץ ישראל אשר הושי"ת עד שמת בנשיקה (מו"ק כה, רש"י עה"פ), ואף כמותו ראתה עינו, וזהו שפירש רש"י על לא כחתה עינו, אף משמת, פירוש כי לא מת רק נתדבק בקדושה עליונה בבחינת נשיקה כנ"ל, והמשיך בחינת קדושה ובחינת יראה עלאה על כל ישראל, וזהו וימת שם משה עבד ה' בארץ מואב על פי ה' (דברים לד ה) לרמז שהמשיך בחי' יראה גימטריא ע"ל פ"ה ה', היינו שהמשיך בחינת יראה מבחינת ארץ ישראל על ידי הסתכלותו בו על ישראל, אעפ"י שהיה בארץ מואב, בחינת חוצה לארץ. וזהו ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל בראשית ברא וגו', פירוש שהמשיך בחינת מורא גדול בחינת יראה עלאה מעולמות עליונים לכל ישראל, לבחינת ל"ב שלהם, ונעשה להם בחינת לב מהור, ונעשה בחינת בראשית, בחינת ירא שבת' כנ"ל, בחינת התחברות עולם העליון בעולם התחתון, בחינת המשכה מן שמים אות יוד לבחינת ארץ אות ה"א כנ"ל, בחינת בראשית בחינת ש"ד תא"ב (ת"ו ת"ו כד), בחינת שיר השירים אשר לשלמה (שה"ש א א) שיר מקודש משאר השירים, בחינת שיר אשר לשלמה, בחינת שלמות, שנשלם בחינת בנין בית המקדש. בת עין בראשית

פּלֶפְלִין מִפְּלֶפְלִין (43) – בְּגֵד אֶסוּר שִׁיחָה בְּחִזְרַת הַשָּׁמַיִם

הפריעה לך, אנו מתנצלים על כך ומבקשים את סליחתך. ולגבי עצם האסור של שיחה באמצע חזרת הש"ץ, הוסיפו ואמרו לו, מה ששערת בנו משום התלכה שהש"ח בשעה זו גוערים בו (שוע אור"ח סי' קכ"ד ס"ז), כמדומה שלא היה במקומו, שחרי אנהנו כבר התפללנו ושמענו את החזרה, כך שגלפנו אין כאן דין חזרת הש"ץ שאסור לנו לשוח בו, לעמתם טען לוי, שהיות וקאן בבית הכנסת הצבור עוסק בתפלה, על כן, כל מי שנכנס לבית הכנסת, גם אם הוא סיים את תפלתו, ואינו צריך לשמע את הש"ץ, בכל זאת דין חזרת הש"ץ עליו לענן האסור לשוח, גם אם שיחתו זו אינה מפריע קלל למתפללים. השאלה היא, הצדק עם מי? תשובה אינה בשבוע הבא

אחרי ראובן את התפלה ביום שבת קדש, הלך לבית הכנסת הסמוך, שם ערך ידיו קדוש לרגל האופרוף לבנו. שנכנס ראובן לבית הכנסת, שם אהזו עדין ב'חזרת הש"ץ', פגש בשמעון שכנו, שאף הוא התפלל בבית כנסת אחר וסיים כבר את תפלתו, וששנים החלו לשוחם יחדיו. לוי, אחד ממתפללי בית הכנסת, נסה להסות אותם לבל ידברו בבית הכנסת בשעת התפלה, אך ללא הועיל. פגשם אליהם לוי לאחר התפלה ושאלם, איך לא הששתם לאסור הקמור של שיחה בחזרת הש"ץ, מלבד התפעה שהיתה בו למתפללים, השיבוהו, כמדומה שדבורינו בלחש בקצה בית הכנסת לא הפריע למתפללים, ואם אכן

חברים מקשיבים לקולך (יז) – והנה שמחה גדולה

נראה גודל שמחתו היתה כחשבו רכחו ועוים ירו עשתה זאת וכיון שלא היתה שמחה לשם שמים נכשל באותה שמחה שזכה לשפוך דם צדיקים קדושים וכיון הדעלה אותם בשלחנות של זהב ולא בשלחנות של עץ שהם של עניים לעשות זכר כראוי לך נתנאה וגם הנאות היתה בעוכרו. ומה שאמר היה שם אדם אחד איך לין שלא היה בעל תורה ונחשב מושב לצים לב רע שהיה אפיקורוס שכפר בתורה שבעל פה ובלעל שופך דמים. ומה שאמר אלעזר בן פועירא שמו שזכר שם אביו לננותו בשם זה לומר שהוא בן אשר פער פיו להלשין על הכמי ישראל והביא בפוער פיו אף ורע וכל זה נרמז בשם פועירא שהוא לשון פיעור וגם יש בתיבה זו אותיות אף ורע. ינאי הפלך, לבס של

בששון ובשמחה בגיל וביראה התחלנו זה מכבר בס"ד מדור חדש אשר יעסק אי"ה בסגות הנלמדות והמפרסמות אבל כאן נשתדל להביא טעם נכון ואמת שמיא להתרגשות רבה ולהתפעמות גבוהה הנפש לשומעים שמתמלאים בשמחה עצומה ורחף כטפח מעל הקרקע מרב התלהטות הלב לאבינו שבשמים ומקבלים חזות מחדשים לעבודתו יתברך "חדש פנשר גערוכי" לחדש ולהתחדש בעזרת צור עולמים חי תמים אשר בידו נפש כל חי הנותן אמרי שפר, ובכן מה אשיב לה' כל תגמולוהי עליו כוס ישועות אשא ובגשם ה' אקרא. אשירה לה' כי גמל עליו והפליא חסדו עמדי על אשר זכני לפתח עזר לעולמות חדשים ואור חדש אור מתוק, גלעיני ואביטה נפלאות מתורתי. הנה סוגיא אקטואלית במיוחד למינו והנה כתב רבינו יוסף חיים זצ"ל בנן יהודיע על קידושין סו. הסבר נפלא על והנה שמחה גדולה איך הצליחו להכניס ארס בליבו

